

უმაღლესი განათლების გავლენა ეკონომიკის ეფექტიან ფუნქციონირებაზე

თეონა მეხრიშვილი
სტუ-ს დოქტორანტი

ანზორ კურატაშვილი
სტუ-ს ასოც. პროფესორი

ქრისტინე კურატაშვილი
სტუ-ს ასოც. პროფესორი

რეზიუმე

უმაღლესი განათლება თანამედროვე და კონკურენტუნარიანი სახელმწიფოს შენების ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი ფაქტორია. ჩვენი ქვეყნის მომავალი განვითარება და წინსვლა დიდ წილად დამოკიდებულია უმაღლესი განათლების ხარისხსა და მის ხელმისაწვდომობაზე.

თანამედროვე მსოფლიოში მიმდინარეობს პროცესები, რომლებიც მჭიდროდაა დაკავშირებული მაღალტექნოლოგიური და ინოვაციური ეკონომიკის ფორმირებასთან, მთავარ ფაქტორს წარმოადგენს ცოდნა, ინტელექტი, ინოვაცია და არა მარტო მატერიალური რესურსები, როგორც ეს ადრე იყო. მეცნიერების, ტექნიკისა და ტექნოლოგიის სფეროების წინსვლასთან ერთად აუცილებელია განათლების სისტემის ორიენტირება თანამედროვე მოთხოვნებზე. მაღალგანვითარებული ადამიანური კაპიტალის საშუალებით იქმნება წარმოების ახალი ტექნოლოგიები, რაც უზრუნველყოფს საწარმოო დანახარჯების შემცირებასა და მწარმოებლურობის ზრდას, რაც საბოლოოდ ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებას განაპირობებს.

კვლევებმა აჩვენა, რომ განათლებაში განხორციელებული ინვესტიცია 4-ჯერ უფრო მომგებიანია, ვიდრე სხვა დანარჩენ სექტორებში. ქვეყნები, რომლებიც საერთაშორისო რეიტინგებში მოწინავე ადგილს ფლობენ, მაღალი მშპ-ის დონით გამოირჩევიან. შესაბამისად, მნიშვნელოვანია მოსახლეობის უნარების განვითარება ანუ განათლებაში ინვესტირება, იმისათვის, რომ ქვეყნის მშპ გაიზარდოს. წინააღმდეგ შემთხვევაში მისი ეკონომიკური ზრდა დარჩება დაბალ ნიშნულზე, რომელიც მიესადაგება მისი ადამიანური კაპიტალის რესურსს.

საკვანძო სიტყვები: განათლება, ეკონომიკური განვითარება, სახელმწიფო.

THE IMPACT OF HIGHER EDUCATION ON THE EFFICIENT FUNCTIONING OF THE ECONOMY

Teona Mekhrishvili

Phd student of GTU

Anzor Kuratashvili

Associated Professor of Gtu

Kristine Kuratashvili

Associated Professor of Gtu

RESUME

Higher education is one of the most important factors to build a modern and competitive state. The future development and progress of our country largely depends on the quality of higher education and its availability.

In the modern world, there are processes that are closely related to the formation of a high-tech and innovative economy, the main factor is knowledge, intelligence, innovation, and not only material resources, as it was before. Along with the advancement of the fields of science, technique and technology, it is necessary to orientate the education system to the modern requirements. By means of highly developed human capital, new production technologies are created, which ensures the reduction of production costs and the increase of productivity which ultimately determines the social and economic development of the country.

Studies have shown that investing in education is four times more profitable than investing in other sectors. The countries that hold a leading place in international rankings are characterized by a high level of GDP. Therefore, it is important to develop the skills of the population, i.e. invest in education, in order to increase the country's GDP. Otherwise, its economic growth will remain at a low level suitable for its human capital resources.

Key words: education, economic development, state.

ძირითადი ტექსტი

ჯერ კიდევ გასული საუკუნის 70-ან წლებში საუბრობდნენ განათლების მსოფლიო კრიზისზე. ეს სისტემა ძნელად ეგუება საზოგადოებაში სწრაფად მიმდინარე ცვლილებებს. გარდა ამისა, კარგი განათლება სულ უფრო მეტ ფინანსებს მოითხოვს, რაც თვით მდიდარ და წარმატებულ ქვეყნებშიც კი, სრულად არ ანაზღაურდება.“(1)

უმაღლესი განათლების სისტემა ვერ პასუხობს თანამედროვე გამოწვევებს. კერძოდ, ვერ უწყობს ხელს ახალი ცოდნის გენერირებასა და მაღალკონკურენტუნარიანი ადამიანური კაპიტალის ფორმირებას. ძირითადი პრობლემა არის თეორიული სწავლება შესაბამისი პრაქტიკის გარეშე, თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენების დაბალი დონე სწავლის პროცესში, ტექნიკური ალჭურვილობის დაბალი ხარისხი, რაც გამოწვეულია ფინანსური რესურსების დეფიციტით. ასევე არასაკმარისად განვითარებულია სწავლების ალტერნატიული ფორმები, მაგალითად, დისტანციური სწავლება, მოქნილი პროგრამები და სწავლების თანამედროვე ტექნოლოგიები.

უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებები უნდა უზრუნველყოფდეს ცოდნაზე დაფუძნებული საზოგადოების ჩამოყალიბებასა და საზოგადოებრივი კეთილდღეობის შექმნას. უმაღლესი განათლების სიტემამ მუდმივად უნდა იზრუნოს მისი ხარისხის განვითარებაზე და მოამზადოს ადგილობრივი თუ საერთაშორისო შრომის ბაზრისთვის კონკურენტუნარიანი ახალგაზრდები. უმაღლესი განათლება უნდა უქმნიდეს ინდივიდს ღირსეული დასაქმების შესაძლებლობას, სოციალური, პიროვნული და პროფესიული განათლების პარალელურად. მნიშვნელოვანია ჩატარდეს კურსდამთავრებულთა დასაქმების მაჩვენებელთა კვლევა და საგანმანათლებლო პროგრამები ორიენტირებული იყოს შრომის ბაზართან.

საქართველოსთვის, როგორც გარდამავალი ეკონომიკის მქონე ქვეყნისთვის, პრინციპულად

მნიშვნელოვანია ინოვაციური ეკონომიკის ფორმირებისათვის საჭირო პირობების შექმნა. პირველ რიგში კი ადამიანური პოტენციალის განვითარება და რეალიზება. საქართველოში ეკონომიკური ზრდის შემაფერხებელი ყველაზე კრიტიკული ფაქტორების იდენტიფიკაციისას გამოიკვეთა სამი ძირითადი პრობლემა:

- კერძო სექტორის დაბალი კონკურენტუნარიანობა;
- არასათანადოდ განვითარებული ადამიანური კაპიტალი;
- ფინანსურ რესურსებზე შეზღუდული ხელმისაწვდომობა. (2)

ადამიანური კაპიტალი წარმოადგენს ეკონომიკური განვითარების მთავარ ძალას ინფორმაციულ ერაში. ის ჰქმნის სიახლეებისა და პროცესების ერთობლიობას დაფუძნებულს ცოდნასა და გამოცდილებაზე. მიკრო დონეზე კომპანები და მაკრო დონეზე სახელმწიფო უნდა ეცადოს მის ზრდასა და გაუმჯობესებას. სახელმწიფოს მხრიდან მაქსიმალურად მეტი ინვესტიციები უნდა ჩაიდოს ადამიანური კაპიტალის განვითარებაში, რადგან ის მართლაც ამოსავალი წერტილია ქვეყნის წინსვლისათვის. თანაც, ადამიანურ კაპიტალს მეტი უკუგება გააჩნია, ვიდრე ფიზიკურს. საჭიროა აღზრდის, განათლების, მეცნიერად ჩამოყალიბების პროცესის სწორად დაგეგმვა და გრძელვადიანი სტრატეგიის შემუშავება, რაც თავისთავად დადებით გავლენას მოახდენს ეკონომიკის ეფექტიან ფუნქციონირებაზე.

ეს ყველაფერი ამაო საუბარი იქნება, თუ განათლების სამინისტრო და სახელმწიფო უმაღლესი სასწავლებლები არ შეთანხმდებიან მოქმედების საერთო გეგმასა და სტრატეგიაზე. რა თქმა უნდა, პირველ რიგში, სახელმწიფომ დაფინანსების გაზრდაზე უნდა იზრუნოს, მაგრამ ამასთან ერთად აუცილებელია ისიც, რომ უმაღლესი განათლების სისტემა მეტ-ნაკლებად ერთი მიმართულებით და მეტ-ნაკლებად თანმიმდევრულად, რესურსების რაციონალური განაწილების გზით მიდიოდეს.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. ჯოლია გურამ. განათლება და დასაქმება ციფრულ გარემოში.
<https://dspace.nplg.gov.ge/bitstream/1234/328568/1/GanatilebaDaDasaqmebaCifrulGaremoshi.pdf>
2. საქართველოს მთავრობის დადგენილება №400 „საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების სტრატეგიის „საქართველო 2020“ დამტკიცებისა და მასთან დაკავშირებული ზოგიერთი ღონისძიების თაობაზე“, 2014 წლის 17 ივნისი, თბილისი, გვ. 12.

REFERENCES:

1. Jolia Guram. Education and employment in the digital environment.
<https://dspace.nplg.gov.ge/bitstream/1234/328568/1/GanatilebaDaDasaqmebaCifrulGaremoshi.pdf>
2. Resolution of the Government of Georgia No. 400 on the approval of the strategy of socio-economic development of Georgia “Georgia 2020” and some measures related to it, June 17, 2014, Tbilisi, p. 12.